МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
„СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ”ДП
ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ШУМЕН”
ул.„Петра №1, ет.5, гр.Шумен, общ. Шумен, обл. Шумен, технически секретар,
Тел 800 464, e-mail: dgs.shumen@dpshumen.bg

ДОКЛАД

ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ГОРИТЕ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС ШУМЕН ” ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Мониторингът в Горите с висока консервационна стойност, включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на горите и местообитанията, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на Система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие и горите с високо консервационна стойностна територията на ТП ДГС «Шумен». Системата за мониторинг на биологичното разнообразие е система, проследяваща и обобщаваща промените в биологичното разнообразие в горите управлявани от ДГС Шумен в дългосрочен план. Това се осъществява чрез систематизирани дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение на данни, оценка на събраната в хода на мониторинга информация и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, преценка на неговото състояние и набелязване на мерки, които да се предприемат за предотвратяване на загубата му. Провеждането на мониторинг е основен инструмент в помощ при взимане на управленски решения, имащи отношение към опазването на биологичното разнообразие на територията на ДГС Шумен, като заедно с това обслужва нуждите от информация на възможно най-широк кръг ползватели.

Категоризация на горските територии, управлявани от ТП ДГС «Шумен» и обособяването им в съответните категории с висока консервационна стойност /ВКС/ е извършена за първи път през 2016 г. През същата година са извършени основополагащи наблюдения на отделните ВКС, на база на които ще се правят анализи и последващ мониторинг. През следващите години бяха окончателно категоризирани горите във фаза на старост /ГФС/. Съгласно изискванията на Националният FSC стандарт за България, беше обособена и категория Представителни образци на естествени екосистеми, в която са включени площи от ДГТ, като стремежът ще е пълно запазване на естественият им вид, без извършване на ползване и други лесовъдски намеси.

Голяма част от горските територии, управлявани от ТП ДГС «Шумен», са включени в различните категории ВКС. Това прави гората в съответната горска единица особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. За всички категории се прилага годишен мониторинг, състоящ се от периодични теренни наблюдения и съпровождащ анализ за вид гора, проследяващ промените в биологичното разнообразие, осъществяващо се чрез събиране, обработка и съхранение на данните.

Разработени са формуляри за теренно наблюдение, които да се попълват от служителите по горите, по време на изпълнение на регулярната им дейност или при нарочни наблюдения на съответните ВКС. В доклада за ГВКС за правилното разпознаване на установените растителни и животински видове с висока консервационна стойност на територията на стопанството са приложени снимки.

Във връзка с мониторинга на горите с висока консервационна стойност за 2020 година дейността на стопанството, събраната информация и обобщените данни се изразяват в следното:

Служителите на стопанството са запознати с целта, методите и технологията на наблюдение и събиране на данни чрез обучения и отделни ежедневни беседи. Извършвани са теренни наблюдения. Събраните данни от попълнени, обработени, анализирани и архивирани отчетни формуляри, са посочени подотдели, в които е наблюдаван или се среща съответният вид и отразяват състоянието на консервационните стойности.

Подготовката на досиетата за насажденията включени в ЛФ 2020 година, маркиращите лесовъди се запознаха с предварителната информация от формуляр „Лист за предварителна идентификация на ключови елементи от околната среда и социално въздействие. Дефиниране на мерки за опазване при маркиране и дърводобив”. Формулярът съдържа информация за наличие на ВКС, характерни за насаждението, което ще се маркира. Правят се предписания за действия или ограничения, които да се спазват при маркирането и ползването на насаждението. След маркиране се попълват данни за тяхното действително състояние на терена и допълнителна информация по

наблюдения на маркиращия лесовъд, като тези данни се вземат предвид за изготвянето на карнет-описа и технологичния план .

При подготовка на технологичен план на всеки подотдел, предвиден за ползване за 2020 година, са отразени са отразени съответните видове и консервационни стойности съгласно наблюденията от формуляра. На база проведените мониторингови наблюдения, ако е необходимо, се разписват специфични предписания за изпълнение на горскостопанските дейности с цел съхраняване на установените консервационни стойности.

На терен служителите на ТП ДГС „Шумен" следят за правилно прилагане и спазване на допълнителните изисквания по отношение на ГВКС, биоразнообразието и местообитанията.

Разработени са формуляри за мониторинга на видовете от ВКС 1.2, 1.3 и местообитанията ВКС 3. Тези формуляри са приложими за всички останали важни от природозащитна гледна точка видове, които не попадат в споменатите по-горе категории. За видовете, обект на ловностопанска дейност, мониторинга може да извършва и съобразно изискванията на ловоустройствения проект. Формулярите се попълват от лесничеи, горски стражари, Р-л ГСУ при констатация на съответните видове и преди маркиране на съответното насаждение, предвидено за провеждане на горскостопански дейности. Обобщават се съгласно предписанията в ГВКС и са на разположение при поискване от заинтересованите страни.

ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

На територията на държавно горско стопанство "Шумен" се намират следните защитени природни територии:

- **Резерват Букака –** обявена със заповед No. 79от 05.02.1980на КОПС. Резерватът се управлява от РИОСВ Шумен.

Цели на обявяване: Опазване на вековна букова гора

- **Защитена местност „Могилата"** – обявена със заповед No. 4051 от 29.12.1973 на МГОПС

Цели на обявяване: Опазване на естествено находище на характерни за степните райони тревни и храстови формации в местността Могилата

Режим на дейности:

В района на защитените обекти се забранява:

1. Да се секат, кастрят и повреждат дървета, както и да се късат или изкореняват всякакви растения.
2. Да се допуска пашата на какъв и да е добитък и през всяко време.
3. Да не се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите.
4. Чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалите и земните образувания на сталактитите и други формации в пещерите.
5. Извеждането на голи и интензивни главни сечи.

Разрешават се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета

- **Защитена местност "Дъбовете" -** Обявена със Заповед №РД - 956/25.07.2003 г. МОСВ, прекатегоризирана от природна забележителност "Дъбовете", обявена със заповед № 446 от 9.VIII.1978 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда, в защитена местност със същото наименование.

  Цели на обявяване: Опазване на вековна гора от летен дъб на възраст около 200 години.

- **Защитена местност “Марашка кория” -** Обявена със Заповед №РД - 958/25.07.2003 г. МОСВ,прекатегоризирана от природна забележителност “Марашка кория", обявена със заповед № 416 от 12.VI.1979 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда, в защитена местност със същото наименование.

  Цели на обявяване: Опазване вековна гора от летен дъб на възраст около 250 - 350 години

- **Природен парк “Шуменско плато” -** Обявен със заповед № Заповед №79/ 05.02.1980 г. на КОПСПрекатегоризиран със Заповед № РД-563 от 08.05.2003 г. на Министъра на околната среда и водите, обнародвана в ДВ бр. 60 от 04.07.2003 г., от Народен парк ”Шуменско плато” в Природен парк със същото име. От 2011 год. Паркът има приет от МС и действащ План за управление.

Цели на обявяване: 1.Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;2. Предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности;3. Устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм.

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа на територията на страната, към ВКС1.1. т.4 има идентифицирани шест защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, свързани с територията на стопанството. Защитените зони са както следва:

BG0002038 Провадийско-Роякско плато	BG0000138 Каменица
	BG0000501 Голяма Камчия
	BG0000382 Шуменско плато
	BG0000602 Кабиюк
	BG0000104 Провадийско - Роякско плато

През изминалата година за горите определени като ВКС 1.1 в доклада за ГВКС на ТП ДГС „Шумен” , няма настъпили промени в площта на природните местообитания на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитените зони. Запазено е естественото им състояние, включително и на характерния за тези местообитания видов състав и условия на средата.

По линия на превенцията, предлаганите горскостопански дейности са изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

От местообитанията, защитени по „ Натура 2000 България”, са определени както „гори във фаза на старост” /ГФС/, така и „представителни образци на естествени екосистеми” /ПОЕЕ/ - площи, в които не се извършва горскостопанска дейност и ще се стопанисват в естественият им вид.

За промени във ВКС 1.1 ежегодно се проверява в РИОСВ или в интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и/или зони, както и за ограничения посочени в заповедите за обявяването им и изискванията на плановете им за управление. Проверява се периодично за постъпили предложения за създаване на нови защитени територии, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

ВКС 1.2. ЗАЩИТЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

Растителни видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство на територията на ТП ДГС „Шумен” са следните видове:

1. **Пролетно ботурче**
2. **Черноморска ведрица**
3. **Елвезиево кокиче**
4. **Пурпурен дремник**
5. **Гола копривка**

През 2020 г. не са подавани формуляри за наблюдения на растителни видове.

Като цяло не са констатирани нарушения в защитените местности и не са получавани сигнали за бракониерство.

За наблюдавани животинските видове, има попълнени 32 формуляра. Обобщените данни са за следните видове:

1. **Черен щъркел** На територията на ТП ДГС Шумен за 2020 г. е наблюдаван в отдели 80, 121,130,154 и 246. Наблюдаваните индивиди са в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене.В отделите, където са установени птици през гнездовия период, да не се отсичат едроразмерните и старите (над 100 г.) клонести дървета. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 1.02 - 31.08. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус 250 м. Да не се допуска никаква сеч на естествена крайречна дървесна растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период и да се следи за евентуални концентрации на вида в района по време на миграционния период.

2. **Горски бекас** – На територията на ТП ДГС Шумен за 2020 г. е наблюдаван в отдели 152, 182 в полет през месец октомври.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазването на старите широколистни гори е от първостепенно значение за бекаса.В отделите,където е установен да не се извършват сечи през размножителния период на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се проведе специализирано търсене за евентуални гнездовища на вида на територията на ДГС Шумен. Най-подходящ за регистрирането на токуващи птици е е периода март-април и при установяване на такива, локализирания район да се опази от човешки дейности доколкото това е възможно.

3. **Малък креслив орел** – На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван в отдели: 134, 189. Индивидите които са виждани са в полет, и има вероятност да е един и същ.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са установениптици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи в насажденията през размножителния период на вида.За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус от 700 м около гнездото през гнездовия период на вида - от 1.03. до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е в радиус от 350 м. около гнездото. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.
Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките в ДГС. Да не се разораят малкото налични ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 10.05-31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

4. **Орел змияр** – На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван в отдели 46,164. Индивидите са видени в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са установени двойки да не се извършват сечи през размножителния период. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 01.01 до 30.06 зоната е от 700 м, а от 01.07 до 31.12 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разораят, залесяват или застроят наличните ливади, пасища и степи в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проучване на източните части на ДГС"Шумен" за наличие и на други находища освен картираните. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07..Ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

5. **Малък орел** – На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван през 2020 г. в отдели: 146. Индивида е видян в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи през размножителния период. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 01.01 до 30.06 зоната е от 700 м, а от 01.07 до 31.12 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се редуцира хранителната база на вида. Да не се разораят, залесяват или застроят наличните ливади, пасища и степи в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегоден мониторинг на посочените отдели за присъствието на вида.

6. **Сив кълвач** – На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван през 2020 г. в отдели: 55, 120,127,135,203, 220. Наблюдаваните индивиди са в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се осигури запазването на старите дървета/”баби”/,на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

Повече такива отдели да се определят като Гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

7. **Среден пъстър кълвач** – На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван в отдели: 248,54, 174,123,126. Наблюдаваните индивиди са в полет и кацнали.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнездида се осигури запазването настарите дървета/”баби”/,на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета. Повече такива отдели да се определят като Гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

8. **Черен кълвач –** Наблюдаван на територията на ТП ДГС Шумен през 2020 г. в отдели 45, 94, 232,250,,167, 171,173.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се осигури запазването настарите дървета /”баби”/, на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

Повече такива отдели да се определят като Гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

9. **Голям ястреб** – На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван в отдели 147,183. Наблюдаваните индивиди са били в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочение отдели,където видът се срещада се не се извеждат сечи с висока интензивност или сечи, при които се отварят големи възобновителни пространства. При окончателни фази на възобновителни сечи в съседните отдели да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение. При установяване на гнездо да не се сече в радиус от 500 м. около него през гнездовия период и 250 м. извън него.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние

10. **Малък ястреб –** На територията на ТП ДГС Шумен е наблюдаван в отдели 166, 224. Наблюдаваните индивиди са били в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочение отделида се не се извеждат сечи с висока интензивност или сечи, при които се отварят големи възобновителни пространства. При окончателни фази на възобновителни сечи в съседните отдели да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение.При установяване на гнездо да се остави буфер от 250 м около него, в който да не се извеждат сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

11. Осояд – Наблюдаван през 2020 г. на територията на ДГС Шумен в отдели: 182.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са е установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат сечи с висока интензивност или сечи, при които се отварят големи възобновителни пространства /освен в горските култури попадащи в изброените отдели/.Около идентифицирани гнезда да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 1.04 до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 250 м.

Опазване на старите клонести дървета, които предоставят гнездова база на вида. Да не се допуска унищожаване на пасища и ливади. Да се прекратят палене на стърнища и да се провеждат мероприятия за превенция на горските пожари.

Да се оставят повече гори в фаза на старост и в дъбовата зона на ДГС Шумен. Да не се използват инсектициди в горското стопанство в отделите в които попадат гнездовите ив ловните територии на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездата на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние, гнездови успех и евентуални заплахи. Наблюденията в периода от края на май до края на юли се отнасят за местните гнездещи птици.

12. Белоопашат мишелов – индивида е видян през 2020 г. в отдели: 258. Същия е бил в полет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

За отделите, в които са идентифицирани гнезда, да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 1.04 до 31.07.,независимо дали гнездата са на скали или на дървета. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 250 м.

Опазване на старите клонести дървета в окрайнините на гори или по горски поляни. Да не се допуска разораването на пасища и ливади. Да се прекрати повсеместното палене на стърнищата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездата на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние, гнездови успех и евентуални заплахи.

13. Бухал - На територията на стопанството индивида е видян през 2020 г. в отдели: 206. Индивида е бил кацнал.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В зоните с установено гнездене на вида да се осигури зона на спокойствие без сечи според указанията в Ръководството (от 01.01 до 30.06 – зона 500 м около гнездото) и (от 01.07 до 31.12 – зона 250-350 м). Под скали с установено гнездене на вида да не се извеждат сечи в радиус от 500 м от скалите. Да не се провеждат санитарни сечи в подотелите, в които е установен вида, освен в случаите на големи природни нарушения (обхващащи над 25% от дървостоя). Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и затова в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели!

Да не се допуска застрояване, изграждане на спортни съоръжения и фрагментиране на горските местообитания в тези отдели и влизост до тях.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Видът е постоянен. Пее активно от януари до май и през есента- септември-октомври и в тези периоди и най-лесно да бъде регистриран.

14. **Горска улулица –** На територията на ДГС Шумен през 2020 г. индивида е видян в отдели: 175,204,239. Индивидите са видени в полет, както и кацнали.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите с установено гнездене на вида да не се извеждат сечи с висока интензивност или сечи, при които се отварят големи възобновителни пространства. Да не се провеждат санитарни сечи в подотелите, в които е установен вида, освен в случаите на големи природни нарушения (обхващащи над 25% от дървостоя). Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и затова в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели! Около установени заети хралупи да не се провеждат сечи в радиус от 500 м.през гнездовия период /1.02.-31.07./ и 250 м. извън него.

Да не се допуска застрояване, изграждане на спортни съоръжения и фрагментиране на горските местообитания в тези отдели и вблизост до тях.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Видът е постоянен. Пее активно от януари до май и през есента- септември-октомври и в тези периоди и най-лесно да бъде регистриран.

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Съгласно данни от попълнени формуляри за тази ВКС е установено следното:Благороден елен (Cervus elaphus)Видът е наблюдаван в района на ДУ Ивански в отдели 170,172. 25 броя , от оито 5 млади женски индивида 20 възрастни мъжки и женски. Животните са беле спокойни, в процесна хранене и размножаване.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАНИ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

По отношение на горите, включени в тази категория, планираните лесовъдски и стопански мероприятия не водят до намаляване на процента на лесистост на стопанството, тъй като се използват лесовъдски системи, които поддържат видовото възрастовото и структурното разнообразие в насажденията на ниво ландшафт. В съответствие с особеностите на всяко едно насаждение се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски практики и подходи.

Прилагат се екологични принципи при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. Поддържа се определено количество мъртва дървесина в насажденията, като се оставят дървета с хралупи, единични и групи стари дървета, както и паднала мъртва дървесина.

Дава се приоритет на естественото възобновяване, което в района на ТП ДГС „Върбица" е много добро. В насаждения , в които още няма настъпило такова, се прилагат лесовъдски дейности в посока подготовка и подпомагане на естественото възобновяване.

Не се допуска смяна на коренния дървесен състав.

През 2020 година не са извършвани възстановителни дейности /залесяване/, тъй като няма необходимост от такива.

Планираните и прилагани дейности /в това число и лесовъдски/ не допускат увеличаване на антропогенната фрагментираност на територията. На територията на стопанството е проектиран път – ремонтиран и стабилизиран съществуващ такъв, като подхода е максимално запазване на ландшафта.

Попадащи в тази консервационна стойност са *76 бр. отдели от отдел 116 до отдел 192.*

ВКС 3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.

ГВКС представляват всички ЗГГФ, включени в списъка на *Приложение 4* към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи.

На територията на ТП ДГС „Шумен" за гори във фаза на старост (Old growth forests) са определени насаждения с различна възраст, в които до сега не е извършвано ползване, с обща площ 672,8 ха, което е 6 % от залесената площ на горските територии в обхвата на сертифицираната територия на ТП ДГС „Шумен".

Определените за ГФС насаждения са оставени на естествената им динамика, в тях не е предвидена лесовъдска намеса.

Проведено е обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, като служителите са запознати с всички ограничения предизвикани от наличието на гори, категоризирани в този вид ВКС и мерките за контрола по опазването им.

От извършения мониторинг през 2020 година в ГФС показва добро състояние на насажденията. Не се наблюдава обезлистване от абиотични и биотични фактори. Мъртвата дървесина е в рамките на нормалния естествен отпад. Не се наблюдават сукцесионни процеси в тези гори, напротив на места е констатирано много добро възобновяване от местни дървесни видове – бук, зимен дъб, благун, цер и др. Не е констатирано настаняване на инвазивни видове. Няма наличие на дегенеративни процеси.

Определени са представителни образци на естествени екосистеми /ПОЕЕ/, които обхващат над 12% /1455,9 ха/ от площ на горските територии в обхвата на сертифицираната територия на ТП ДГС „Шумен". В тези насаждения е предвидено да останат без ползване и лесовъдска намеса, подобно на ГФС, като целта е да се запазят в натурален види да се наблюдават естествените природни процеси в тях, възникнали в следствие на климатични фактори.

Водените сечи в горите, включени в тази категория са определени в съответствие с изискванията на Стандарта и действащата нормативна уредба, като намесата в тях ще бъде само при необходимост и в следствие на възникнал каламитет или природно бедствие.

През 2020 година няма установени заплахи в горите, включени във ВКС 3.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

Съгласно списъка на отделите и подотделите, определени като източници на питейна вода за ТП ДГС Шумен и описани в Доклада за ГВКС,през 2020 г.не са водени лесовъдски мероприятия в тях.

При наличие на горскостопанска дейност в близост до подотдели обособени в тази категория ВКС, се следи за спазване изискванията за стопанисване и препоръките за лесовъдска намеса, а именно:

- Минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина,дърводобив с много ниска интензивност.
- Използване на лесовъдскисистеми, осигуряващипостоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- Служителите сазапознатис ограниченията,предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойно

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

Отдели и подотдели, представляващи **ВКС 4.2.6** на територията на ДГС Шумен: ***98- 1, 2, 3, 5, м.***

В определените в Доклада за ГВКС, насаждения включени в това ВКС, през 2020 година не са провеждани лесовъдски мероприятия.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

От ЗГГФ, включени на територията на ТП,,ДГС Шумен са:

Насаждения по **т. 1** с наклон над 30°:***1-6, 7, г; 3-1, 4, а, в, г, д, е, и; 4 е, з, и, к; 9 в; 13 г, д; 48-1; 49-1, 2; 52-2, 3; 53-1, 2; 54-1, 11, 3; 55-1, б; 56-2; 64-1, 10, 11, 2, 6, 7, б; 72-4; 73 ж; 87-1; 88 а, б; 89 а, б; 139 г; 162-1, 2; 183 л; 203 м; 205-5; 206-1; 219-1, 2; 221-1; 229о; 230-2; 231-2; 240 п; 241-2; 243-1, в; 255 з; 258-1, 3, а, г, д, и; 260-1, а, д, е, ж, к, л; 262-1, 2, 3, а.***

Гори по **т. 2**, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси: ***62 ж; 89 б; 96 д; 98 м; 198 н, о; 199 а, б, в, г, е, ж, н, о, п, р; 200 а, в; 202 г, д; 203 а, б, г, и, к, л, н, о, т, ф; 204 а, б, в, г, д, е, ж, з; 205 д, е, и, к, л, м, н; 206 -б,д; 221 д, ж, з, и, к; 223 а, б; 229 д, е, ж, з, и, л, м, п; 230 а, в, г, д, ж, з; 231 и, к, л, м, н, о, п, р, с, у, х; 240 а, б, в, п, р; 241 а, б, в, г, к; 243 а, б; 258 а, б, е, ж, з; 260 в, г, з, и; 262-б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о.***

В горите с решаващо противоерозионно значение няма наличие на прояви на съвременна ерозия.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За територията на ДГС Шумен въз основа на геобазата данни и теренни проучвания са определени широколистни гори от видове, отговарящи на изискванията за големина на заеманите площи.

Подотделите, съответстващи на тази консервационна стойност са: ***2 а, б, з; 131 е; 147 а; 199 д, е, з, и, л, м, р; 200 б, г, д, е, ж, з; 201 а, б, д, е, ж; 202 а, б, в, г; 203 ж, з, м, н, р, с, у; 204 е, ж; 205 з; 206 а, в, г; 226 в, г, д; 227 а, б, г, д, е; 228 б, з, к, л, р, с, у; 229 г, к, н, о;230 б, в, д; 231 б, д, т, ф, ц; 237 з, и; 240 а, г, з, л, н, о; 241 д, и; 242 а, з, л; 260 д, ж, к.***

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род Salix по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ДГСШумен са идентифицирани гори, които отговарят на определението по т.1 и по т.3.

ВКС 4.5.1, представляващи ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, са отдели: ***263 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п; 264 а, б, в, г, д, ж, з, и*.**

ВКС 4.5.3, свързани със защита на иженерни съоръжения на територията на стопанството отдели: ***193 а, м, 195 к, л, 198 л***.

.

Наличие на промени в горите с ВКС в обхвата на дейност на ТП ДГС „Шумен”

През мониторинговия период не са идентифицирани нови находища на растителни и животински видове, на територията на стопанството и попадащи в Приложение 1 към националното ръководство, както и установяване на нови видове.

Не са определяни нови зони с водоохранно и водорегулиращо значение, освен посочените в доклада ГВСК.

С влизане в сила на новия Национален FSC стандарт за България, е изготвен и актуализиран Доклада за ВКС, който е съобразен с промените в Националното ръководство за определяне на ВКС. В Доклада са посочени коректно и точно обособените ВКС. Доклада е публикуван в интернет платформата на стопанството за за становища и допълнения от заинтересованите страни. Към момента няма постъпили предложения, забележки и възражения по така изготвения доклад. При постъпване на такива своевременно ще се актуализира и доклада.

Срещи с представители на местните служби и общности.

Управлението и поддържането на ГВКС се насърчава и популяризира чрез местни кампании и срещи с населението, на които са обсъждани въпроси за устойчиво ползване от горите, свързани с опита и прилагането на полезни практики в горите от колектива на ТП ДГС „Шумен”

През година е поддържана постоянна комуникация с местните общности и заинтересованите страни: Кмет на Община Шумен, Кметове на населени места на територията на Общината, Фирмите пряко свързани с дърводобивната и лесокултурна дейност на територията на стопанството, Представители на местното население, Служители на РСПБЗН и РУ-Полиция и др.

ТП ДГС „Шумен” работи в посока на популяризиране на лесовъдската професия, нейните цели и начини на работа, използваните добри лесовъдски практики и системи на ползване и значението им за опазване и увеличаване на биоразнообразието в горите, на многообразната им функционалност и на ползите от тях.

През изминалата 2020 година на територията на ТП ДГС Шумен са извършени следните горскостопански дейности:

Заложените за изпълнение дейности по ЛКМ и дърводобив за 2020 г. кореспондират с предвиденото по Горскостопански план и заложените по ФП.

Лесокултурни дейности:

- Отглеждане на култури – Отгледани 57 дка за годината.
- Подпомагане на естественото възобновяване - извършено на 230 дка за годината.
- Маркиране на лесосечен фонд - през 2020г. изпълнението на този показател е на 70 % спрямо годишния разчет поради наличие на маркиране отдели от предходната година – 17 545 куб.м.
- Поддръжка на 38 100 м. минерализовани ивици в ССФ граничещи непосредствено до ДГТ са извършени от собствениците и арендатори на земите ;
- Направени са 8000 м. Лесокултурни прегради – подравняване на горски път с широчина 4 м. намираща се в ДГТ на ТП „ДГС Шумен“.
- Лесозащита – не са провеждани лесозащитни мероприятия през годината.

Дърводобив - добитата през 2020 г. лежаща маса е на 78 % спрямо средногодишното ползване по ГСП и 97 % спрямо заложеното по ФП;

Ползването на дървесина през 2020 година е съобразено с планираното в ГСП 2012 година на стопанството.

За нуждите на местното население, малки преработватели и занаятчии в района на дейност на стопанството, са издадени позволителни за събиране на билки и гъби и разполагане на временни пчелини.

Анализ от мониторинга на ГВКС.

Анализът на събраните на събраните данни от извършеното проучване в периода януари – декември 2020 година за ежегодния мониторинг на биологичното разнообразие на ГВКС и прилагане на принципите на устойчиво използване на биологичните ресурси и опазване на биологичното разнообразие в района на ТП ДГС „Шумен” показват, че не са допуснати пропуски и нарушения при стопанисването на горите.

Прилаганите лесовъдски системи и дейности в горите с висока консервационна стойност, благоприятстват осигуряването на основните функции на горите, като:

- защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха;
- регулиране на климата и усвояване на въглеродния двуокис;
- производство на дървесни и недървесни продукти;
- осигуряване на социални, образователни, научни и ландшафтни и рекреационни ползи за обществото;
- защита на природното и културно наследство.

Състоянието на възобновяването на горите с висока консервационна стойност е много добро, което е резултат на добрите лесовъдски практики, прилагащи се в горите на територията на ТП ДГС Шумен, и спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите. За по-ефективен мониторинг са въведени и се попълват нови формуляри за мониторинг на ГВКС, с които се улеснява проучвателната дейност на лесовъдския състав.

Благодарение на срещите с местните общности, нагласите на населението спрямо опазването и стопанисването на горските територии, биоразнообразието и

околното среда са положителни и бавно, но сигурно дават своя резултат. Биоразнообразието, устойчивостта на екосистемите и многофункционалното управление в ТП ДГС Шумен е приоритет за преодоляване на негативното влияние и изменение на климата. Съвместната работа с институциите, подкрепата и разбирането, което среща стопанството, улеснява работата на служителите и благоприятства добрите резултати, които са постигнати през изминалата година.

ТП ДГС Шумен е разработило подходящи практики и системи за управление и мониторинг на ГВКС относно процедурите по неговото прилагане на практика. Своевременно процедурите се актуализират в съответствие с Националния FSC Стандарт за България.

Информация по отношение на обособените ГВКС, начините на обследване, обобщаването на данните и съответните анализи са на разположение на всеки заинтересован в административната сграда на ТП ДГС Шумен и на интернет платформата на стопанството.